บทบาทเงินหยวน ในเศรษฐกิจโลก

Author: ดร.บัณฑิต นิจถาวร
ประธานคณะกรรมการสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย

Created: 01/04/2012

คงไม่มีใครปฏิเสธว่าบทบาทของจีนในเศรษฐกิจโลก นับวันจะยิ่งใหญ่และเข้มแข็งขึ้นเรื่อยๆ ขณะที่กลุ่มประเทศอุตสาหกรรมหลักเดิม คือ สหรัฐ สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น นับวันดูแต่จะอ่อนแอลง

จากปัญหาเชิงโครงสร้างที่มีอยู่ โดยเฉพาะปัญหาหนี้สาธารณะ ล่าสุดความสำคัญของจีน ได้รับการยืนยันอีกครั้ง เมื่อไอเอ็มเอฟแต่งตั้ง นาย Zhu Min อดีตรองผู้ว่าการธนาคารกลางจีน และอดีตที่ปรึกษาพิเศษกรรมการผู้อำนวยการไอเอ็มเอฟ ขึ้นเป็น รองกรรมการผู้อำนวยการไอเอ็มเอฟคนที่สี่ เคียงข้างรองกรรมการผู้อำนวยการอีกสามคนจาก สหรัฐ ญี่ปุ่น และอียิปต์ ก่อนหน้านี้ เมื่อตอนต้นปี จีนก็แซงหน้าญี่ปุ่นขึ้นมาเป็นเศรษฐกิจที่ใหญ่เป็นอันดับสองของโลก มีมูลค่ารายได้ประชาชาติเท่ากับ 5.8 ล้านล้านดอลลาร์ ณ สิ้นปี 2553 เทียบกับเศรษฐกิจญี่ปุ่นที่มีมูลค่า 5.5 ล้านล้านดอลลาร์ ณ ช่วงเวลาเดียวกัน

ความสำคัญของเศรษฐกิจจีน ในช่วงที่เศรษฐกิจประเทศอุตสาหกรรมหลักอื่นๆ มีปัญหา ทำให้ค่าเงินหยวนเทียบกับดอลลาร์แข็งค่าขึ้นอีกร้อยละ 2.33 เปอร์เซ็นต์ ในช่วงหกเดือนแรกของปีนี้ และมีแนวโน้มจะแข็งค่าได้อีก ตามความเข้มแข็งของปัจจัยพื้นฐานของเศรษฐกิจจีน คำถามที่ตามมาก็คือ มีความเป็นไปได้หรือไม่ ที่เงินหยวนของจีน จะกลายมาเป็นเงินสกุลหลักของโลกอีกสกุลหนึ่ง เรื่องนี้ผมเคยได้ให้ความเห็นไว้ว่า คงเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลา เพราะทางการจีนจะต้องเตรียมความพร้อม ในแง่ของการพัฒนาตลาดการเงินอีกหลายด้าน ซึ่งจีนเองก็มองแบบนี้ แต่ก็ไม่ได้ปล่อยวาง ตรงกันข้าม ทางการจีนกำลังวางนโยบายอย่างเป็นระบบ ที่จะให้เงินหยวนกลายเป็นเงินสกุลหลักของเศรษฐกิจโลกในอนาคต เริ่มต้นที่ การให้มีการใช้เงินหยวนกว้างขวางมากขึ้นในภูมิภาคเอเชียก่อน วันนี้จึงอยากเขียนประเด็นนี้ว่า จีนกำลังทำอะไรอยู่ ในเรื่องนี้

ประโยชน์สำคัญที่จีนจะได้จากการเพิ่มบทบาทเงินหยวนในระบบเศรษฐกิจโลก ก็คือ การลดต้นทุนให้แก่ ผู้ประกอบการจีน ในการค้าระหว่างประเทศ ที่ไม่ต้องกังวลในเรื่องความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยน เพราะการซื้อขายสินค้าและบริการข้ามพรมแดน ระหว่างจีนกับประเทศคู่ค้า จะซื้อขายกันในเงินหยวน แทนที่จะเป็นเงินดอลลาร์ หรือเงินสกุลหลักอื่นๆ ณ สิ้นปี 2553 สัดส่วนการส่งออกของจีนในการค้าโลก ได้เพิ่มเป็นร้อยละ 11.8 ซึ่งสูงและคงจะสูงขึ้นต่อไปอีก ดังนั้น การลดความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยน จะเป็นข้อได้เปรียบมากสำหรับผู้ส่งออกจีน ที่จะมีต้นทุนการทำการค้าระหว่างประเทศ และต้นทุนการระดมเงินเพื่อทำธุรกิจที่ลดลง

ประโยชน์อีกอันหนึ่งที่จีนจะได้ ก็คือ ถ้าเงินหยวนเป็นเงินสกุลหลักของโลก ความจำเป็นที่ทางการจีน จะต้องถือทุนสำรองทางการในรูปของสินทรัพย์เงินดอลลาร์ ก็จะลดลงเช่นกัน เพราะเงินหยวนเป็นที่ยอมรับทั่วโลก ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงที่จะมีต่อเงินทุนสำรอง จากการอ่อนค่าของเงินดอลลาร์ นอกจากนี้ ถ้าเงินหยวนมีสถานะเป็นเงินสกุลหลักของโลก สถานะของจีนในระบบเศรษฐกิจโลกก็จะถูกยกระดับขึ้นอีกระดับหนึ่ง ซึ่งจะช่วยเสริมบทบาท และอิทธิพลของจีนในเศรษฐกิจโลก

ทางการจีนเองคงตระหนักดีในประโยชน์เหล่านี้ จึงได้เริ่มดำเนินการอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ที่จะให้เงินหยวนมีบทบาทมากขึ้น โดยทำนโยบายจากในไปนอก นั่นก็คือ ยอมให้เงินหยวนออกไปมีบทบาทในระบบการเงินโลกได้ง่ายขึ้น ผ่านการพัฒนาศูนย์กลางตลาดเงินหยวนนอกประเทศจีน ที่เกาะฮ่องกง พร้อมกับสร้างกลไกที่จะดึงเงินหยวนกลับเข้าประเทศจีน เช่น ผ่านโครงการลงทุนทางตรงในจีน ที่ยอมให้นักลงทุนต่างประเทศสามารถลงทุนในจีนได้โดยใช้เงินหยวน

ถึงจุดนี้ เพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว จีนได้ดำเนินการไปแล้วในสามแนวทาง

แนวทางแรก คือ ให้เงินหยวนเป็นเงินสกุลที่ใช้ชำระการซื้อขายสินค้าข้ามพรมแดน ในพื้นที่ใกล้เคียงจีน คือ ฮ่องกง มาเก๊า และในอาเซียน 6 ประเทศ คือ อินโดนีเซีย ไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม ที่จีนได้เริ่มโครงการนี้ ตั้งแต่ปี 2552 โดยให้ผู้ซื้อขายสินค้าที่ใช้เงินหยวนเป็นสกุลชำระเงิน สามารถมีบัญชีเงินฝากเป็นเงินหยวนได้ ทั้งในและนอกประเทศจีน ตามความจำเป็นทางธุรกิจ กล่าวคือ ผู้ส่งออกหรือผู้นำเข้าไทยที่ซื้อขายกับจีน และต้องการชำระค่าสินค้าเป็นเงินหยวน ก็สามารถที่จะเปิดบัญชีเงินฝากเป็นเงินหยวนได้ทั้งในประเทศไทย (ตามการอนุญาตของทางการไทย) และในประเทศจีน (ตามการอนุญาตของทางการท้องถิ่นจีน) พร้อมกับมีข้อตกลงระหว่างจีนกับทางการที่ประเทศจีนค้าขายด้วย ในเรื่องเครดิตไลน์เงินหยวน ในรูปสวอปไลน์ ระหว่างธนาคารกลาง เพื่อให้มีสภาพคล่องเงินหยวนเพียงพอที่จะสนับสนุนการซื้อขายสินค้าในเงินหยวนล่าสุดทางการจีนได้มีข้อตกลงในเรื่องล่าสุดของการมีเครดิตไลน์ เพื่อให้มีสภาพคล่องเงินหยวนเพียงพอที่จะสร้างการทำธุรกิจในเงินหยวน ในรูปของสว็อปไลน์ ระหว่างธนาคารกลาสวอปไลน์นี้กับหลายประเทศ

แนวทางที่สอง ก็คือ การพัฒนาตราสารทางการเงินในสกุลเงินหยวน เพื่อสนับสนุนการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ ล่าสุด ก็คือ ตลาดเงินฝากในรูปบัญชีเงินฝากชาวต่างประเทศในสกุลเงินหยวน และการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ในสกุลเงินหยวน เพื่อการกู้ยืมเป็นเงินหยวน ซึ่งได้เริ่มในตอนแรกเฉพาะการกู้ยืมระหว่างทางการจีน และธนาคารพาณิชย์ในฮ่องกง ที่มีสาขาหรือหน่วยธุรกิจในจีน แต่ต่อมาก็ได้ขยายไปถึง การกู้ยืมโดยบริษัทธุรกิจต่างประเทศ ซึ่งรู้จักกันในชื่อ ติ่มซ่ำบอนด์

แนวทางที่สาม ก็คือ การพัฒนาศูนย์กลางการซื้อขายเงินหยวน ทั้งเพื่อการค้าและการลงทุนนอกประเทศจีน ซึ่งจุดแรกที่เริ่ม และกำลังโตมากขณะนี้ ก็คือ ที่เกาะฮ่องกง แต่ในอนาคต เมื่อธุรกรรมเงินหยวนเริ่มขยายมากขึ้น ศูนย์กลางเงินหยวนนอกประเทศจีน ก็อาจขยายไปประเทศที่เป็นศูนย์กลางการเงินอื่นๆ ในโลกได้ เช่น สิงคโปร์ หรือ แม้แต่ ลอนดอน แต่จะช้า หรือเร็ว คงจะขึ้นอยู่กับทั้งนโยบายของทางการจีน และความต้องการของตลาดโลก ที่จะทำธุรกรรมในเงินหยวน

การดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนของจีน สะท้อนวิธีการทำงานที่ได้คิดล่วงหน้าไว้แล้วอย่างดี เริ่มจากน้อยไปหามาก เพื่อลดความเสี่ยงต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น ณ จุดนี้ นักธุรกิจไทยที่สนใจจะถือครองสินทรัพย์เงินหยวน เพื่อการค้าและการลงทุน ก็คงจะมีสองเรื่องที่ต้องตระหนัก

เรื่อง แรก ก็คือ นโยบายที่ทำให้เงินหยวนมีการใช้ในทางสากลมากขึ้นนั้น เป็นนโยบายที่ต่างจากนโยบายการเปิดเสรีเงินหยวน ที่จะทำให้เงินหยวนเป็นเงินสกุลที่ซื้อขายได้โดยไม่มีข้อจำกัด อันหลังนี้เป็นอีกนโยบายหนึ่ง ณ จุดนี้ เงินหยวนยังเป็นเงินสกุลที่ไม่มีการซื้อขายอย่างเสรี เพราะยังมีข้อจำกัดทั้งในเรื่องความเป็นเสรีของเงินทุนต่างประเทศที่จะไหลเข้าออกจีน ที่ทางการจีนยังควบคุมอยู่ และการถือสินทรัพย์เป็นเงินตราต่างประเทศของประชาชนจีนเองที่ยังทำไม่ได้ แต่ภายใต้ข้อจำกัดนี้ ทางการจีนได้เปิดช่องทางให้เงินหยวนสามารถมีบทบาทได้มากขึ้น ในด้านการค้าและการลงทุน โดยเริ่มที่บทบาทในระดับภูมิภาค

เรื่องที่ สอง ที่ต้องตระหนัก ก็คือ การเติบโตของการถือครองเงินหยวน ในช่วงที่ผ่านมา ส่วนหนึ่งมาจากปัจจัยและความเข้มแข็งของเศรษฐกิจจีน ที่สร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุนต่างประเทศ แต่อีกส่วนหนึ่งก็มาจากการประเมิน แนวโน้มค่าเงินหยวน เพื่อหาประโยชน์จากทิศทางอัตราแลกเปลี่ยน พัฒนาการของปัจจัยหลังนี้ต่อไป จะเป็นความท้าทายที่สำคัญต่อนโยบายที่จะให้เงินหยวนมีการใช้อย่างกว้างขวางขึ้นในทางสากล เพราะเงินทุนไหลเข้าออกจีนอาจจะผันผวนตามการคาดหวังในทิศทางอัตราแลกเปลี่ยน ทำให้การขยายการใช้เงินหยวน อาจเพิ่มความเสี่ยงต่อการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจของจีน

ที่มา

http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/politics/opinion/bandid/20110725/401515/บทบาทเงินหยวน-ในเศรษฐกิจโลก.html